

BÉKALENCSE

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság hírlevele

2024. március

HÍREK

Nyílfarkú récék a Pacsmagi-tavakon

A nyílfarkú réce (*Anas acuta*) hagyományosan az északi tundrák, sarki erdők és mocsarak fészkelő madara. Költőterülete rendkívül nagy kiterjedésű, előfordul Ázsia, Észak-Európa és Észak-Amerika térségében; Nyugat-Európában és a Kárpát-medencében ritka fészkelő.

Hazánkban a nyílfarkú récét leginkább vonulása alatt figyelhetjük meg. Tavaszi vonulására február végi, március eleji maximum jellemző. Kis számban a Pacsmagi-tavakon is minden évben megjelenik. Feltűnő megjelenésű réce. Repülés közben a gácsérnak jól megfigyelhető a hosszú tűhegyes farka és a viszonylag hosszú, vékony barna nyaka. A gácsér és a tojó teljesen eltérő tollazatú. Az utóbbi nagyon hasonlít a gyakori tőkés réce tojóhoz, de annak csőre vastag és sárga, még a nyílfarkú réce csőre szürke és vékony. Hazánkban elsősorban az Alföldön rendszeres kyszámú

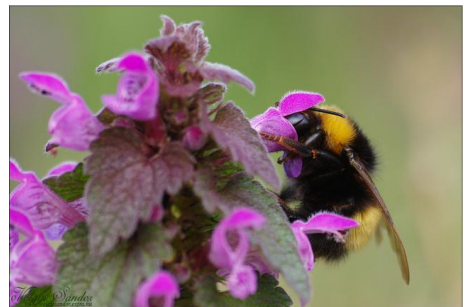
fészkelő. Kora tavasszal párba állnak, de jellemzően a gácsér már a tojásrakás után elhagyja a tojót. Fészket szikes tavak, mocsarak mellé rakja, ritkán olyan tavaszi elöntések mellé, amelyek körül rétek, legelők találhatóak. A sekély vízben tótágast állva keresgéli növényi és állati eredetű táplálékát. Hosszú nyaka miatt mélyebben tud táplálkozni mint a többi úszóréce. Az európai madarak telelőterülete a Földközi-tenger vidékén és a Nílus-völgyében található. Magyarországon és Nyugat-Európában állománya jelentősen lecsökkent, elsősorban élőhelyeinek elvesztése miatt. A tavasszal összefolyó vizek leeresztése fészkelőterületeit nagy mértékben veszélyezteti. Magyarországon a faj kritikusan veszélyeztetett vöröslista-kategóriába tartozó faj, 1971 óta védett madár, természetvédelmi értéke 50 000 Ft.

(Szöveg és fotó: Kováts László természetvédelmi őr)

Ébredező királynők

A tavasz beálltával, és az első virágzó növények megjelenésével azok beporzói is felébrednek. Március elején már sok helyen találkozhattunk a hangos döngéssel repülő poszméhekkel. A téli hibernációból felébredő, sikeresen áttelelt királynők nem is teketóriáznak, azonnal táplálkozni kezdenek. A friss virágok által kínált nektár hamar feltölti energiaraktáraikat, és hamarosan nekilátnak, hogy az első dolgozógenerációt felneveljék. A kiszemelt üregbe lerakják első petéiket, majd begyűjtik a kikelő lárvák felneveléséhez szükséges, nektárral kevert virágporból álló táplálékot.

A képen egy mediterrán poszméh (*Bombus haematurus*) látható, amint az árvacsalán virágjából táplálkozik.

(Szöveg és fotó: Völgyi Sándor természetvédelmi őr)

Odúkat helyeztek ki a természetvédelmi őrök

Az elmúlt egy hónapban közel 100, fából készült odút helyeztek ki a Somogy-Tolnai Tájegység természetvédelmi őrrei. Főként cinegék, vörösbegyek, csuszkák szállásfoglalására számítunk, de olyan kevésbé ismert madárfajok is elfoglalhatják ezeket, mint a nyaktekercs.

A Boronka-melléki Tájvédelmi Körzetben és a Csombárdi-rét Természetvédelmi területen elhelyezett madárlakok mellett idén repülő emlőseink, a denevérek számára is helyeztünk ki néhány ládát.

(Szöveg és fotó: Daróczi Zsolt természetvédelmi őr)

Jöhetnek a gólyák!

A fehér gólya kedvelt madarunk, mindenki ismeri, fészket emberlakta településeken leggyakrabban villanyoszlopokra rakja. Előfordul, hogy közvetlenül az oszlopfejre építi, ami veszélyes, könnyen érheti a madarat halálos áramütés. Ezt a problémát küszöböli ki a fészekmagasító, ami az oszlopra szerelve biztonságos távolságba emeli a fészket.

A fészkek azonban az évek során – köszönhetően a madarak rendszeres tatarozási munkálatainak – hatalmas méreteket öltenek, súlyuk több száz kiló is lehet, és előfordulhat, hogy félrebillen vagy akár le is esik.

Ezért az ilyen fészkeket az E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt.-vel egy évek óta működő program keretén belül megigazítjuk, renováljuk, illetve ahol indokolt, ott új fészkekalapot, esetleg új fészekmagasítót is helyezünk fel. Mindezen munkálatokat még a gólyák visszatérése előtt kell megtennünk, hogy a telelőhelyeikről visszaérkezve már egy biztonságos fészek fogadja őket.

A drávai tájegységben idén Lábodon és Rinyaszentkirályon már felkerültek az új fészkekalapok, Bakházán, Háromfán, Somogytarnócán és Barcsan a napokban fognak megtörténni a javítási munkák.

A fotók sorrendben: a közvetlenül az oszlopfejre épített régi fészek, a felszerelt új fészekmagasító, a magasítón elhelyezett új fészkekalap.

(Szöveg: Schulcz Andrea ökoturisztikai referens, fotó: Kozma-Bognár Tamás természetvédelmi őr)

Március 5-én érkezett meg az első fekete gólya Gemencbe

A DDNPI természetvédelmi őrszolgálat március 5-én észlelte az első fekete gólyát Gemenc keselyűsi régiójában. A madarat a fészken állva pillantották meg, ahol békésen pihenve szemlélte a fészket és a környéket.

A fészket 2020-ban a médiában nagy hírnévnek örvendő Tóbiás építette, amikor elhagyta párjával a bekamerázott fészket. Azóta itt próbálkoznak minden évben a fiókaneveléssel inkább kevesebb, mint több sikerrel. A 2013 óta elmaradó árvizek és az aszályos évek következtében kiszáradtak azok a mellékágak, erdei kis tavak, melyek nélkülözhetetlenek a faj számára a táplálkozáshoz és a fiókaneveléshez. Emiatt az utóbbi években nagyon kevés fiókát tudtak felnevelni a gemenci fekete gólyák.

Az idei téli árhullámok most mégis reményre adnak okot, hiszen 10 éve nem látott mértékű áradás volt a Dunán, így a mellékágrendszer, a fokok és a tavak is feltöltődtek. Annyi már most biztos, hogy sokkal nagyobb eséllyel kezdhetik meg a költést a fekete gólyák, mint az utóbbi években bármikor.

(Szöveg: Dombi Imre természetvédelmi őr, fotó: Kovács Attila természetvédelmi őr)

Sokszínű sáfrányok

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság munkatársai a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer keretében idén tavasszal a tarka és halvány sáfrány állományok felmérést végezték.

Nem véletlen, hogy a virágkertészek kedvelt növényei a különböző sáfrány fajok. A felmérés során gyakoriak voltak a különböző, erősebb-halványabb színezetű és eltérő mintázatú példányok, de sikerült megfigyelni néhány sokkal markánsabb változatot is a megszokottakhoz képest.

Előkerült a jellegzetesen csíkozott lepellevelű tarka sáfrány teljesen színhiányos példánya; az amúgy is igen változatos árnyalatú halvány sáfrányok között pedig nemcsak egészen fehér leplű változatot, de a tarka sáfrányhoz igen hasonló, sávozott példányt is sikerült megfigyelni.

Facebook oldalunkon a témához kapcsolódóan több fotó is megtekinthető.

(Szöveg és fotó: Márkus András botanikai referens)

Régen látott létszámú hosszúszárnyú denevér a Mánfai Kőlyuk-barlangban

A március első napján elvégzett telelő denevérállomány felmérés hatalmas meglepetést okozott a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság (DDNPI) munkatársainak. A Mecsek egyik legjelentősebb denevér telelőhelyén, a fokozottan védett Mánfai Kőlyuk-barlangban évtizedek óta nem látott számú, összesen mintegy 175 példányos kolóniáját találták meg a fokozottan védett hosszúszárnyú denevérek.

A barlangi automatikus detektor adatai alapján február utolsó napjaiban, több hullámban érkeztek az állatok. Az országosan is nagyon ritka faj itteni 4-500 példányos kolóniája az 1980-as évekre eltűnt a barlangból, főként a barlang víztározó célú kiépítése és kedvezőtlen lezárása következtében.

A 2000-es évek végén kezdett a faj egy-egy példánya visszatérni, és az akkor elvégzett denevérvédelmi beruházásoknak köszönhetően napjainkra a barlang fontos nászhelyé és téli/tavaszi átmeneti szálláshelyé vált a faj számára. Szülőkolóniája ugyan még nincs, de a nemzeti park igazgatóság szakemberei bizakodók a jövő tekintetében. Mivel a Dunántúlon csak a Szársomlyó barlangjaiban ismert szaporodó kolóniája, és a Mánfai Kőlyuk-barlangban nászoló és telelő állománya, a DDNPI nagy hangsúlyt fektet a faj védelmére és a védelmet megalapozó kutatásokra, védelmi célú beruházásokra. A hosszúszárnyú denevér (*Miniopterus schreibersi*) Magyarországon fokozottan védett faj, természetvédelmi értéke 250 000 Ft. Közepes termetű, testtömege 10-14g. Nyílt területeken vadászik éjszakai rovarokra, főleg lepkékre. Előfordulásának súlypontja a mediterráneum. Hazai állományának zöme az Északi-középhegységben él, mely elterjedésének északi határa is. Szinte kizárólag barlangokban, illetve felhagyott bányavágatokban tanyázik. Zavarásra rendkívül érzékeny, és a barlangbejáratok rácsos lezárása is kedvezőtlen számára. A XX. század közepén még számos nagy, több ezres kolóniája élt Magyarországon, de a barlangok hasznosítása (barlangászat, turizmus stb.) következtében töredékére zsugorodott nem csak hazai, de európai állománya is.

(Szöveg és fotó: Dombi Imre természetvédelmi őr)

Két kiállítás látható a Mohácsi Nemzeti Emlékhelyen

A Mohácsi Nemzeti Emlékhely fogadóépületének legfelső szintjén két kiállítást láthat a nagyközönség ezekben a hetekben. A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, valamint a Harsány-hegyi Csata Emlékbizottság által létrehozott informatív kiállítás témái: „A Harsány-hegyi csata” és „A magyar és az oszmán hadsereg a mohácsi csatában”.

Baranyai Idegenforgalmi Díjat kapott a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság

A Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara testületei és mérvadó vállalkozásai díjazták a 2023-as év kiemelkedő teljesítményeit. A Baranyai Idegenforgalmi Díjat a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság kapta, az elismerést Závoczkó Szabolcs igazgató vette át a március elsején megtartott díjátadó gálán.

Az indoklás szerint „A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság számos, a környezeti nevelésben kiemelkedő szerepet betöltő bemutatóhelyet üzemeltet, ahol egész évben látogatható programkínálatuk széles palettát biztosít az ideérkező turisták és helyi lakosok környezettudatos turisztikai nevelésében, ismereteik bővítésében. Folyamatos és látványos fejlesztéseik, szakvezetési túráik, a gyermekprogramok, az ismeretterjesztő előadások, rendezvények, természetfotós programok hozzájárulnak az idegenforgalom helyi kínálatának sokszínűségéhez és folyamatos fejlesztéséhez.”

A képen Bogos Csaba, a kamara KKV fejlesztési alelnöke és Závoczkó Szabolcs, a DDNPI igazgatója
A kép forrása: Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara

Rétisas mentés a Duna-Dráva Nemzeti Parkban

2024. március 12-én lakossági bejelentés érkezett egy sérült rétisasról a Duna-Dráva Nemzeti Park részét képező Béda-Karapancsa közelében fekvő Babarc környékéről.

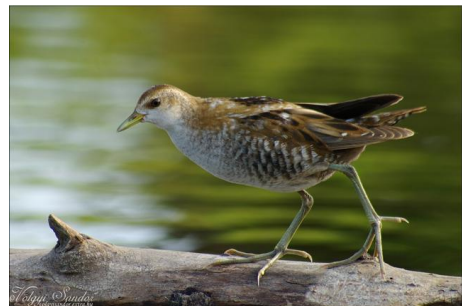
A Természetvédelmi Őrszolgálat tagja, Gregorits János érkezett a helyszínre, aki megállapította, hogy az öreg rétisas szárnya sérült és ellátásra szorul. Azonnal be is vitte menhelyre, ahol megkezdtek a madár alaposabb kivizsgálását. A rétisas Magyarországon fokozottan védett, természetvédelmi értéke 1.000.000 Ft.

(Szöveg: Bíróné Kubatov Mónika, fotó: Vencler Ivett)

Megszóllalt a vízcisibe

A vízcisibék a nádasok, gyékényesek rejtőzködő életmódú madarai. Közülük a leggyakoribb hazai faj a kis vízcisibe. Az afrikai telelőterületekről visszaérkező példányokra március közepétől lehet számítani.

Jelenlétükről azonban legtöbbször csak a hangjuk alapján vehetünk tudomást, ugyanis a rigónál alig nagyobb madarak leginkább az avas nád és gyékény takarásában mozognak. A fészkelőhelyükre visszatérő hímek területfoglaló, jellegzetesen tagolt kiáltásukat is főként éjszaka hallatják. Úgyhogy aki vízcisibés élményre vágyik, annak korán, még sötétben kell a vízpartra érkeznie. A Dél-Dunántúl nádasában már megszóllaltak az első kis vízcisibék, jelezve, hogy náluk is elkezdődött már a fészkelési időszak.

A kis vízcisibe (*Porzana parva*) Magyarországon védett faj, természetvédelmi értéke 50.000 Ft.

(Szöveg és fotó: Völgyi Sándor természetvédelmi őr)

Poszméh Monitoring Program a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság területén

A virágos növények terjedését és sokszínűségének kialakulását közel 100 millió éve, a kréta időszakban is a rovarok beporzó tevékenysége segítette. A rovarok és a virágos növények ez idő alatti közös fejlődése tette lehetővé az emberiség közel 30%-ának táplálékul szolgáló, kimagasló tápértékkel bíró növények termesztését.

A beporzást igénylő növények (gyümölcsök, bogycsok, hüvelyesek, napraforgó, repce, stb.) rohamos területi növekedése mellett a rovarbeporzók (legyek, méhek, poszméhek, lepkék, stb.) száma évtizedek óta jelentősen és rohamosan csökken a világ számos, így Európa és hazánk mezőgazdasági és természetes élőhelyén. A méhpopulációk fogyatkozásának legfontosabb oka valószínűleg a mezőgazdasági tájak egyre intenzívebb használata, a beporzók természetes élőhelyeinek csökkenése, illetve a szaporodási ciklusukhoz nem illeszkedő gazdákodás (kaszálás, legeltetés) folytatása.

A méhek létfontosságú beporzási szolgáltatásokat nyújtanak a legtöbb virágzó növény számára, mind a természetes, mind a mezőgazdasági rendszerekben. Sajnos mind az őshonos, mind a kezelt méhpopulációk csökkenése egyre jobban fenyegeti e növények és a haszonnövények fennmaradását.

A kutatások kimutatták, hogy a tenyésztett mézelő méhekre, mint egyetlen beporzó fajra támaszkodni az élelmiszertermelésben nemcsak kockázatos, de egyre inkább nem is hatékony, mivel számos növény esetében a sikeres beporzás egyértelműen növekszik a vadméhek tevékenységének következtében. Ez arra utal, hogy a vadméhek kompenzálhatják a mézelő méhek folyamatos veszteségét, de a mézelő méhek nem helyettesíthetik a vadméhek szerepét.

A beporzó rovarok közül a lepkék után világszerte talán a legnagyobb figyelem a poszméhekre irányul, elsősorban színes megjelenésük és a virágos mezőkhöz kötődésük miatt. A poszméhek világlállománya a beporzó rovarokon belül vizsgálva is, egyes régiókban kritikus csökkenést mutat.

Ezen csökkenés egyik legfontosabb oka az intenzív vegyszerek, rovarölő és gombaölő szerek jelentős használata, amely hozzájárul a méhek létszámának csökkenéséhez. Még a méhek számára általában biztonságosnak tartott gombaölő szerekről is kimutatták, hogy megzavarják a mézelő méhek fejlődését és a poszméhek viselkedését. A poszméhek kolóniái ugyanis kevesebb munkást termelnek, kevesebb méhbiomasszát hoznak létre, és kisebb anyakirálynőkkel rendelkeznek a gombaölő szerrel való érintkezést követően. Ez azért is végzetes, mert a poszméhek esetében csak a királynők telelnek át, és egy királynő a következő évben mindössze 50-100 példányos kolóniát hoz létre.

A poszméhek többé-kevésbé virág specialisták. Nagytestű méhek, igen hosszú nyelvük van, tavasszal elsősorban a pillangósok (zsályák, gyűszűvirág, ínfű, sisakvirág, zanótok, herefélék, stb.), míg nyár végén és ősszel a fészkesek (aszatok, bogáncsok) beporzásában van jelentős szerepük. Ezért a természetes, természetközeli gyepek érzékeny indikátorfajai. Életciklusuk miatt a gyepek kétszikű virágkészletének tavaszi és nyárvégi, őszi erőforrásaira is szükségük van. Tavasszal, nyár elején a kolóniák kialakításához, míg nyár végén a hímek felneveléséhez, ősszel pedig a megtermékenyített fiatal királynők teleléséhez létfontosságú táplálékforrásokra kell támaszkodniuk.

Hazánkban 29 poszméh faj él, több mint a fele ritkának számít. Sok faj elterjedéséről, állomány nagyságáról szinte alig van információnk. Egy terület fajösszetétele hűen tükrözi az élőhely ökológiai állapotát, aminek ismerete fontos lehet pl. a természetvédelmi kezelések tervezése során is. A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság ezért működteti a Poszméh Monitoring Programot (PMP). A monitoring adatgyűjtés a méheknek az élőhelyükön történő lefényképezését jelenti. Egy kép elkészítésével keletkezik egy előfordulási adat. Az elkészített kép a PMP adatbázisába kerül, és az így kapott információk hozzásegítenek az élőhelyük valamint az egyes fajok védelméhez.

FELHÍVÁSOK

Vegyen részt Ön is a poszméhek felmérésében!

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságán zajló Poszméh Monitoring Programhoz kapcsolódóan idén is nyereményjátékkal egybekötött akciót hirdetünk meg, amelyben minden természetkedvelő, természetjáró ember részt vehet, poszméhekről készült képek beküldésével. Az akció célja, hogy a beérkező adatok segítségével minél alaposabban megismerhető legyen az állomány létszáma, elterjedése.

Adatgyűjtési (fotózási) útmutató:

Kérünk mindenkit, hogy a poszméheket természetes élőhelyükön fotózzák le és egy jobb kép készítése reményében se fogják be az egyedeket!

A képeket a poszmeh@ddnp.hu e-mail címre kérjük küldeni. Egy példányról maximum 4 képet lehet feltölteni, képenként maximum 1 MB méretben.

A fényképek mellé kérjük az elkészítő nevét, az e-mail címét, a helyszín gps koordinátáját, a dátumot és a település nevét mellékelni. Amennyiben nincs lehetőség koordináta felvételére, akkor bármilyen földrajzi adatot (dűlőnév, hegy, vízfolyás neve stb.) is meg lehet adni.

Egy példányról, ha lehet, készüljön oldalról (a-b) és felülről (c) is kép. Törekedjünk, hogy a hátsó láb jó látható (d) legyen, sok fajnál ugyanis ez segíti a határozást. Ha nem sikerül minden oldalról elkészíteni a képeket, akkor is várjuk az elkészült fotókat, ha lehetséges, megpróbáljuk a fajt meghatározni!

A faj meghatározása után az eredményről visszajelzést küldünk. Márciustól október végéig keresgélhetjük a poszméheket.

A résztvevők között a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság három értékes ajándécsomagját sorsoljuk ki az akció zárását követően. A játék 2024. október 31-én éjfélig tart, eddig várjuk a képeket és a hozzájuk tartozó adatokat. A sorsolás véletlenszám-generátorral történik; a megadott adatokat kizárólag a sorsolás időpontjáig tároljuk, azt követően töröljük. A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság adatvédelmi tájékoztatója ide kattintva érhető el: www.ddnp.hu/adatvedelem.

Mintaképek

a,

b,

c,

d,

Nagy folyóink madarai – rajzpályázat

Óvodások és általános iskolás tanulók figyelmébe ajánljuk rajzpályázatunkat, melynek középpontjában az UNESCO Bioszféra rezervátum részét képező három nagy folyó, a Duna, a Dráva és a Mura áll. A Bioszféra rezervátumról szól a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság egész napos családi rendezvénye is, melyet a Föld Napja dátumához igazodva, 2024. április 20-án tart Pécsen, a Tettyén, szakmai szervezetek együttműködésével – itt lesz a rajzpályázat eredményhirdetése és a díjátadója!

Maximum A3-as méretű alkotásokat várunk, a művek elkészítésének technikája szabadon választható. A beadás határideje 2024. április 8. (hétfő) 16.00, a műveket személyesen, postán, vagy szkennelés után e-mailben is be lehet küldeni. A díjazás három korcsoportban történik: óvodás, 1-4. osztályos, 5-8. osztályos.

A részletes pályázati felhívás elérhető honlapunkon: <https://ddnp.hu>

A Természetvédelmi Őrszolgálat Ifjú Kócsagőrököt keres!

Az Ifjú Kócsagőr Program 2024-ben már 11. alkalommal nyújt lehetőséget a természet iránt elkötelezett diákoknak. A kezdeményezés célja, hogy a résztvevők aktívan bekapcsolódhassanak a hazai természetvédelemben, megismerjék és megértsék a jelenlegi természetvédelmi kihívásokat, miközben részt vesznek a természetvédelmi őrök mindennapi munkájában.

A programra 2024. március 22-től április 22-ig – a Víz Világnapjától a Föld Napjáig – várjuk azon 18 és 24 év közötti fiatalok jelentkezését, akik betekintést szeretnének kapni a gyakorlati természetvédelemben és megismernék az őrök mindennapi munkáját.

A résztvevő diákok az általuk kiválasztott nemzeti parkban tölthetnek el egy tíz napos szakmai gyakorlatot. A legjobbak – természetvédelmi őr mentorukkal közösen – a szeptemberi országos döntőben mérik össze tudásukat. A győztes páros egy különleges ötnapos külföldi tanulmányúton vehet részt Európa egyik nemzeti parkjába.

Az ifjú kócsagőrök a program során a rengeteg tudást szerezhettek, különleges élményeket élhetnek meg és őszinte kapcsolatokat is kialakíthatnak, amit 2023-as év döntőseinek saját szavai bizonyítanak a legjobban.

„Azt gondolom, hogy a program alatt lehetőségünk volt óriási mennyiségű tudást magunkba szívni és megtapasztalni olyan helyzeteket, szituációkat, melyek a későbbiekben a munkánk és a mindennapi életük során is hasznunkra válnak.” – Schlitt Bence, a 2023-as Ifjú Kócsagőr nyertese

„Olyan helyekre vittek, ahová egyszerű emberként nem tehetném be a lábam...” – Miskolczi Noémi, döntős kócsagőr

A jelentkezéseket a www.ifjukocsagor.furgediak.hu weboldalon keresztül várják a szervezők.

Részletes információk honlapunkon:

https://ddnp.hu/igazgatosag/hirek/fiatalok_a_termeszetvedelemben_iden_is_varjak_az_ifju_kocsagoroket_a_nemzeti_parkok_2

SZEMELVÉNYEK A TERMÉSZETVÉDELEM TÖRTÉNETÉBŐL

---

115 éve történt

1909-ben jelent meg a m. kir. Földművelésügyi miniszter 10/1909 sz. kiadványa, mely teljes egészében Kaán Károly „A természeti emlékek fenntartása” című munkáját tartalmazta.

Kaán Károly a kiadvány célját az alábbiakban fogalmazta meg: „Jelen munka célja a természeti emlékek fogalmának, különböző fajainak és sokoldalú jelentőségének megismertetése mellett főleg annak vázlatos megállapítása, hogy hazánk milyenféle természeti emlékei várnak gondos őrizetre és törvényes védelemre. Mindezek szükségességét az alábbiakkal indokolja: A szüntelenül előrehaladó kultúra és az emberi szükségletek kielégítésére irányuló gazdasági tevékenység nagy mértékben átalakítja a föld felületét Minél korábban indult fejlődésnek és minél nagyobb fokra hágott valamely ország földművelésügye és ipara, annál követelőbbben lép előtérbe a természeti kincsek védelme. A modern kultúra ugyanis sok tekintetben oly egonisztikusan és oly könyörtelenül bánik el a természeti alkotásokkal, hogy a védelem és a mentés munkája halaszthatatlan.” A szerző külföldi példák alapján javaslatot tesz a természeti értékek csoportosítására és sürgeti ezek védelmét. Az általa javasolt kategóriák:

- Történeti vonatkozású értékek: A történelem természeti emlékei és a természet olyan tárgyai, melyekhez mondák vagy regék fűződnek. A történelmi események emlékére ültetett fák, facsoportok.
- Természeti emlékek: Természetrajzi, tudományos, esztétikai, vagy egyéb jelentőségük miatt becsesek, s így fenntartásuk nemzeti érdek. Esztétikai szempontból különösen értékes természeti alkotások, természeti különlegességek, látványosságok, természeti képződmények.
- Természeti táj: A természeti háztartás rendjének és esztétikai hatásának megfelelő minden természeti képződmény, valamint a táj védelemre érdemes természeti képeinek alkotórészei.

A szerző továbbá kifejti a természetvédelem törvényi, illetve társadalmi háttérének szükségességét. A természeti értékek védelmére és gondozására elsősorban az államerdészeti szervezeteket tartja alkalmasnak. A Kaán Károly által kidolgozott rendszer évtizedekig határozta meg a hazai természeti értékek kategorizálását.

Forrás: Rakonczay Zoltán: A természetvédelem története Magyarországon, Mezőgazda Kiadó, Budapest, 2009.

Sorozatszerkesztő: Varga Zsolt. Sorozatszerkesztő: Varga Zsolt *Őrszolgálat vezető*

KÖRNYEZETI NEVELÉS – ÖKOTURIZMUS

Bioszféra rezervátum nap április 20-án Pécsen

Április 22. a Föld Napja. E naphoz kapcsolódva világszerte programokat rendeznek, melyek a bolygónk természeti értékeire, valamint a környezetvédelem fontosságára hívják fel a figyelmet. Évek óta hagyomány már, hogy Pécsen ilyenkor a Tetyén színes forgatag vár mindenkit a Föld Napja alapeszméje szellemében. A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság idei rendezvényének középpontjában a Mura-Dráva-Duna UNESCO Bioszféra Rezervátum áll.

Ízelítő a programokból: A „Nagy folyóink madarai” címmel meghirdetett rajzpályázat eredményhirdetése és a díjazott alkotásokból rendezett kiállítás megnyitása, a Mura-Dráva Duna UNESCO Bioszféra Rezervátum bemutatása, vendégünk: a Balaton-Felvidéki Nemzeti Park, gyerekkoncertek, Varázsóra, virtuális valóság, természetismereti játékok, túrák a Tetye környékén, a természetvédelmi Őrszolgálat bemutatkozása, kisállat simogató, Európa sátor, Retro könyvvásár, a Nemzeti Parki Termék Védjegy bemutatása, hulladékok újrahasznosítása, ügyességi játékok, meteorológia, idegenvezetések a Pinter-Kert Arborétumban, a Mecsek Kiállítás bemutatása.

Helyszín: Pécs, Tetye tér. Időpont: 2024. április 20., szombat, 10.00-16.00.

A programon való részvétel ingyenes!

Természet és hagyomány: Ős-Dráva Látogatóközpont

Az Ormánság természeti értékeit és az itt élő lakosság évszázados néprajzi, gazdálkodási hagyományait ismerhetik meg a Szaporcán található **Ős-Dráva Látogatóközpont** vendégei. A látogatóközpont főépületében a térség természeti és kultúrtörténeti értékeit felvonultató kiállítás tekinthető meg, az ismeretátadást jól felszerelt oktatóterem segíti. A területre egykor jellemző gazdálkodási formákat és régi magyar háziállatokat a *Hagyományos gazdálkodás tanösvény* mutatja be. Az *Ős-Dráva tanösvény* arra mutat példát, hogy miként lehetséges az egykori, ártéri gazdálkodás jelenleg is használható elemeire alapozva a helyi társadalom életét harmóniába hozni az ormánsági tájjal. A *Dráva élővilága tanösvény* a terület változatos és különleges élővilágába engedni bepillantani az érdeklődőket. A látogatóközpont programjai között szerepelnek gyalogtúrák, természetismereti, környezeti nevelési foglalkozások. A létesítmény nyaranta a Drávára és a Fekete-vízre induló vízitúrák kiindulópontja.

Minősített környezeti nevelési programokkal várjuk az alsó, valamint felső tagozatos diákokat az **Ős-Dráva Látogatóközpontban**, három témában, 9 modulban összesen 36 féle foglalkozás közül lehet választani. Témák: a Dráva élővilága, gyógyító füveink, valamint hulladékgazdálkodás.

Szintén az Ős-Dráva Látogatóközpontban gyógynövényismereti foglalkozást is kínálunk óvodások részére.

Információ a látogatási lehetőségekről, árakról, nyitvatartásról, előre meghirdetett programokról, foglalkozásokról: <https://ddnp.hu/odlk>

Kolokán Szálló – a természetes pihenés háza

Az Ős-Dráva Látogatóközpontban található, közösségi terekkel, vendégkonyhával és számos egyéb szolgáltatással felszerelt 50 fős szálláshely családok, baráti társaságok és iskolai osztályok számára egyaránt optimális szálláslehetőséget kínál.

A szálláshelyen 2 db négyfős apartman, 6 db négyfős szoba és 3 db hatfős szoba áll vendégeink rendelkezésére. Minden szobához saját fürdőszoba, légkondicionáló, az apartmanokhoz konyhasarok is tartozik.

Vendégeink kényelmét többek között tágas étkezőhelyiség, társalgó, ruhatár, vendégkonyha, parkoló, terasz, kerékpártároló is szolgálja. Szálláshelyünk kutyabarát és kiemelt figyelmet fordít az önfenntartásra is. Az áram- és melegvíz-ellátást napkollektorok, a mosdók vízellátását pedig gyűjtött csapadékvíz biztosítja.

A Kolokán Szálló lehetőséget biztosít a természetben töltött idő értékelésére, élmények gyűjtésére a kulturális és természeti adottságokban is gazdag Ormánság térségében.

Információ: <https://ddnp.hu/kolokanszallo>

Áprilisi programajánló

Április 2., kedd.: DDNP Klub – Kováts László: Beporzók világa – a poszméhek

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság népszerű előadás-sorozata a DDNP Klub. Az ingyenes előadások résztvevői sok érdekes titkot hallhatnak növény- és állatfajokról, betekintést nyerhetnek az igazgatóságon folyó természetvédelmi szakmai munkálatokba, Dél-Dunántúl természeti és kulturális értékeibe.

Helyszín: Tettye Oktatási Központ (Pécs). Időpont: 17.00 óra. Ingyenes program.

Április 5., péntek: Idegenvezetés a Pintér-kert Arborétumban

A minden hónap első péntekjén megtartott garantált program résztvevői szakvezető kalauzolásával betekintést nyerhetnek a közel száz éves múltra visszatekintő gyűjteményes kertben megtalálható különleges örökzöldek, gyümölcsfák, díszfák világába. A program részét képezi a kert középső részén elhelyezkedő Mecsek Kiállítás megtekintése is, amelyben a résztvevők egy audiovizuális installáció segítségével átfogó képet kaphatnak a Mecsek természeti és kultúrtörténeti értékeiről, valamint a legfontosabb kirándulási célpontokról.

Helyszín: Pintér-kert Arborétum (Pécs). Időpont: 10.00 óra. A program időtartama: 1 óra. Résztvételi díj: 1000 Ft/fő.

Április 6.: Csillagnéző túra a Zselicben

A program helyszíne a Zselici Csillagoségbolt-Park. Elsőként egy kb. 1,5 km hosszú túrát teszünk a zselici erdőben, majd sötétedés után a csillagos égbolt titkaival ismerkedünk szakvezető segítségével.

Helyszín: Bőszénfa, Lidi néni háza (GPS: 46.223158, 17.787168).

Időpont: 19.00 óra (Gyülekező: 18.30). Túra hossza: 4 km, időtartama: 4 óra. Résztvételi díj: 2500 Ft/fő.

Április 10.: Gyógynövények réten és legelőn

A környezetünkben is megtalálható gyakoribb gyógyhatású, házilag is felhasználható növényeket lehet megismerni az interaktív foglalkozáson. A programot kiegészíti az Ős-Dráva Látogatóközpontban található gyógy- és fűszernövénykert bemutatása és gyógynövényes szappangolyó készítése.

A részvételhez előzetes jelentkezés szükséges! Tel.: 30/377-3383. Résztvételi díj: 700 Ft/fő. Helyszín: Ős-Dráva Látogatóközpont (Szaporca). Időpont: 10.00 óra. A program időtartama: 90 perc

Április 11.: Vers-séta a költészet napján

József Attila születésnapja immár 60 éve a magyar költészet napja. A pécsi Pintér-kertben ezen a napon az irodalom kap fontos szerepet: egy délutáni „vers-sétára” indulhatunk az arborétum kanyargós ösvényein. A séta állomáshelyein – többek között a kis tó, a pavilon és a várrom mellett – a Hetedhétáthar Magazin szerzői mondják el saját költeményeiket.

Helyszín: Pintér-kert Arborétum (Pécs). Időpont: 17.00 óra. A program időtartama: 1 óra.

Ingyenes program. Esőhelyszín: Tettye Oktatási Központ (Pécs, Tettye tér 8.)

Április 13.: Készítsünk együtt otthont madarainknak!

Segítsd a madarakat a fészkelésben egy általad fából elkészített madárodú kihelyezésével! Előadás után elkészítünk egy cinegék számára alkalmas kis otthont.

Helyszín: Fehér Gólya Múzeum (Kölked). Időpont: 9.00 óra. A program időtartama: 2-3 óra.

Résztvételi díj: 2000 Ft/fő. A részvételhez előzetes jelentkezés szükséges! Tel.: 30/846-6020

Április 13.: Újra a régi mederben

A Boronka-patak medrének rehabilitációját 2022 végén fejezte be a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság. A projekt eredményeként az egyre szélsőségesebb csapadékeloszlás negatív hatásainak csökkentése és a vízvisszatartás fokozása érhető el. A túra során láthatjuk az újonnan létrejött, illetve a korábban is meglévő vizes élőhelyeket, illetve a tavaszi rét színes virágait és kis szerencséjével a dombtetőkön a Boronka-Melléki Tájvédelmi Körzet egyik legnagyobb fekete kőkörcsin állományát. *Helyszín: Nagybjom, Ötöshárs Víztorozó, parkoló. Időpont: 10.00 óra. A túra hossza: 4 km, időtartama: 3-4 óra. Résztvételi díj: 1000 Ft/fő.*

Április 20.: Bioszféra rezervátum nap

A szabadtéri rendezvény környezetünk természeti értékeire, azok megóvására kívánja felhívni a figyelmet. A látogatókat több szervezet képviselői várják hangulatos és interaktív programelemekkel.
Helyszín: Pécs, Tettye tér. Program kezdete: 10.00 óra.

Április 24.: Óvodás séták a Pintér-kert Arborétumban

Szimatolva, tapogatva ismerkedhetnek a gyerekek a Pintér-kert csodálatos növényeivel. A program keretében az óvodások megismerhetik a kert illatösvényét és a tavakban élő aranyhalat.

A részvételhez előzetes jelentkezés szükséges! Tel.: 30/377-3383.

Helyszín: Pintér-kert Arborétum (Pécs). Időpontok: 9.00 óra, 11.00 óra. A program időtartama: 60 perc. Részvételi díj: 600 Ft/fő.

Április 27.: Agárkosborok Tótokföldjén

A programon a Duna-Dráva Nemzeti Park Drávai Tájegységében, Old községhatárában, a Tótokföldje közelében lévő kb. 100 ha kiterjedésű gyepen az adott időpontban jellemzően nagy számban virágzó agárkosborokat és a gyepterületen élő énekesmadarakat is. A túrán lehetőség nyílik az aktív természetvédelemben való részvételre – kosorszámlálásra is.

Helyszín: Tótokföldje (GPS: 45.766359, 18.315650). Időpont: 10.00 óra. Túra hossza: 4 km, időtartama: 2-3 óra. Részvételi díj: 1000 Ft/fő.

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Ökoturisztikai és Környezeti nevelési Osztály
7625 Pécs, Tettye tér 9.

Tel.: 30/405-4571, 30/377-3388

E-mail: szilvia.wodtke@ddnp.hu, attila.komlos@ddnp.hu
www.ddnp.hu

Köszönjük, hogy meggondolja, kinyomtassa-e papírra ezt a levelet.

Amennyiben Ön nem kíván a továbbiakban hírlevelet kapni a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságtól, a következő linken iratkozhat le: https://ddnp.hu/hasznos/hirlevel_leiratkozas